

Wtorek, 24 kwietnia 2007 r.

P6_TA(2007)0130

Skutki dalszego procesu rozszerzenia dla skuteczności polityki spójności

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 kwietnia 2007 r. w sprawie skutków dalszego procesu rozszerzenia dla skuteczności polityki spójności (2006/2107(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 marca 2006 r. w sprawie dokumentu strategicznego Komisji w sprawie rozszerzenia — 2005 r. ⁽¹⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 listopada 2006 r. „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2006-2007 wraz ze sprawozdaniem specjalnym załączonym do niniejszego dokumentu dotyczącym zdolności UE do przyjmowania nowych państw” (COM(2006)0649),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 grudnia 2006 r. ⁽²⁾ w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego strategii rozszerzenia,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 grudnia 2006 r. w sprawie instytucjonalnych aspektów zdolności Unii Europejskiej do przyjmowania nowych państw członkowskich ⁽³⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 3 maja 2006 r. zatytułowany „Rozszerzenie po dwóch latach – sukces gospodarczy” (COM(2006)0200),
- uwzględniając rezolucję z dnia 28 września 2005 r. w sprawie otwarcia negocjacji z Turcją ⁽⁴⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych z dnia 3 października 2005 r. ⁽⁵⁾ dotyczące rozpoczęcia negocjacji z Chorwacją,
- uwzględniając konkluzje prezydencji Rady Europejskiej z 15-16 czerwca 2006 r. ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 27 września 2006 r. w sprawie postępów Turcji na drodze do przystąpienia ⁽⁷⁾,
- uwzględniając porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją Europejską z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie dyscypliny budżetowej i należytego zarządzania finansami ⁽⁸⁾,
- uwzględniając trzecie sprawozdanie Komisji na temat spójności gospodarczej i społecznej z 18 lutego 2004 r. (COM(2004)0107),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 12 czerwca 2006 r. „Strategia na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia a reforma europejskiej polityki spójności — czwarte sprawozdanie okresowe na temat spójności” (COM(2006)0281),
- uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzeń Rady Europejskiej w dniach 21 i 22 czerwca 1993 r. w Kopenhadze, 16 i 17 grudnia 2004 r. oraz 14 i 15 grudnia 2006 r. w Brukseli,

⁽¹⁾ Dz.U. C 291 z 30.11.2006, str. 402.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2006)0568.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2006)0569.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 227 E z 21.9.2006, str. 163.

⁽⁵⁾ 12877/05, 4.10.2005.

⁽⁶⁾ 10633/1/06 z 17.6.2006.

⁽⁷⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2006)0381.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 139 z 14.6.2006, str. 1.

Wtorek, 24 kwietnia 2007 r.

- uwzględniając art. 49 Traktatu UE oraz art. 158 traktatu WE,
 - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego oraz opinię Komisji Budżetowej (A6-0087/2007),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 2 Traktatu UE spójność społeczna, gospodarcza i terytorialna jest ważnym celem Unii Europejskiej, a dla obywateli widocznym przejawem europejskiej solidarności,
- B. mając na uwadze, że polityka spójności Unii Europejskiej osiągnęła znaczne sukcesy na drodze do celu spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej, jak wynika z czwartego sprawozdania okresowego Komisji na temat spójności,
- C. mając na uwadze, że dotychczasowe rozszerzenia Unii przyczyniły się do zagwarantowania pokoju, bezpieczeństwa, stabilizacji, demokracji oraz rządów prawa, a także wzrostu i dobrobytu całej Unii Europejskiej, oraz że są to korzyści, które pomogły UE stać się gospodarką bardziej konkurencyjną i dynamiczną i o których należy pamiętać przy podejmowaniu decyzji w sprawie przyszłych rozszerzeń,
- D. mając na uwadze, że dostosowanie państw Europy Środkowej i Wschodniej wymaga jednak dalszych istotnych wysiłków, ponieważ wyjściowy poziom rozwoju gospodarczego tych państw był niższy niż w przypadku państw przystępujących w trakcie wcześniejszych rozszerzeń i jednocześnie konieczne było przeprowadzenie tam radykalnej zmiany systemu politycznego i gospodarczego,
- E. mając na uwadze, że skutki globalizacji utrudniają proces dostosowawczy oraz przynoszą trudności całej Unii z uwagi na relokacje przedsiębiorstw w obrębie UE oraz poza jej teren,
- F. mając na uwadze, że właściwie prowadzona polityka spójności może pomóc regionom w stawieniu czoła niektórym wyzwaniom globalizacji,
- G. mając na uwadze, że rośnie presja na budżety publiczne, wiele państw członkowskich narusza kryteria stabilności, a sytuacja demograficzna obciąża dodatkowo budżet publiczny oraz osłabi wzrost gospodarczy,
- H. mając na uwadze, że UE powinna pozostać wspólnotą otwartą, a kwestie polityki strukturalnej nie mogą być przeszkodą na drodze do jej dalszego rozszerzania, pod warunkiem, że konieczne reformy gwarantują zdolność integracji;
- I. mając na uwadze, że od października 2005 r. Wspólnota prowadzi negocjacje akcesyjne z Turcją i Chorwacją, których wynik nie jest przesądzony, a w grudniu 2005 r. Rada Europejska przyznała Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii status państwa kandydującego; inne kraje Bałkanów Zachodnich (Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra i Serbia (wraz z Kosowem)) należy traktować jako potencjalnych kandydatów do przystąpienia; proces reform we wszystkich wymienionych państwach jest już w chwili obecnej wspierany w ramach programów pomocy przedakcesyjnej, obejmujących elementy polityki strukturalnej,
- J. mając na uwadze, że wraz z przystąpieniem Rumunii i Bułgarii zaczęły obowiązywać szczególne zasady dotyczące wykorzystania środków z funduszy strukturalnych, do tej pory nie określono skutków, jakie przystąpienie to wywarło na politykę strukturalną;
- K. mając na uwadze wszystkie kraje otrzymujące pomoc przedakcesyjną ze strony UE, jak również pełne uwzględnienie Bułgarii i Rumunii wymagałoby dodatkowej kwoty 150 mld euro w aktualnym okresie finansowania przy obowiązującym systemie regulacji strukturalnych, pamiętając jednak, że przystępowanie do UE państw otrzymujących pomoc przedakcesyjną nie odbywa się jednocześnie;

Wtorek, 24 kwietnia 2007 r.

- L. mając na uwadze, że przyłączenie Rumunii i Bułgarii zwiększyło powierzchnię UE-25 uprawnionego do otrzymania funduszy strukturalnych UE o 9 %, jej liczbę ludności o 6 % oraz obniżyło jej PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca o 5 %; mając na uwadze, że przyłączenie Chorwacji zwiększyłoby powierzchnię UE-27 o 1,3 %, liczbę jej ludności o 0,9 % oraz obniżyłoby jej PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca o 5 %; mając na uwadze, że przyłączenie Turcji zwiększyłoby powierzchnię UE-27 o 18,3 %, liczbę jej ludności o 14,7 % oraz obniżyłoby jej PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca o 10,5 %; mając na uwadze, że przyłączenie Bałkanów Zachodnich zwiększyłoby powierzchnię UE-27 o 4,8 %, liczbę jej ludności o 4 % oraz obniżyłoby jej PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca o 3,5 %;
- M. mając na uwadze, że istnieje pilna potrzeba przeprowadzenia reform instytucjonalnych, finansowych oraz politycznych instytucji Unii Europejskiej, które stanowią podstawę zdolności integracyjnej UE; podtrzymuje swoją opinię, że przystąpienie do UE zależy w pełni od spełnienia kryteriów kopenhaskich i tym samym od demokratycznego postępu w krajach wymienionych w punkcie I preambuły,
- N. mając na uwadze, że licząc według obowiązujących zasad, w Unii Europejskiej złożonej z 34 państw członkowskich Chorwacja uzyskałaby zaledwie 7 % dodatkowych środków strukturalnych, pozostałe państwa Bałkanów Zachodnich, objęte obecnie pomocą przedakcesyjną, 9,2 %, natomiast sama Turcja otrzymałaby 63 % środków,
- O. mając na uwadze, że przystąpienie do Unii kolejnych państw Bałkanów Zachodnich, nawet w okresie obowiązywania aktualnych ram finansowych, nie wywarłoby żadnego efektu statystycznego na prawo regionów państw członkowskich do otrzymania środków pomocowych, nie wiązałoby się również z żadnym poważnym wpływem finansowym na politykę spójności prowadzoną przez UE składającą się z 27 państw członkowskich z uwagi na ich rozmiar, liczbę ludności oraz rozwój gospodarczy; mając na uwadze, że najbardziej zaawansowana w negocjacjach Chorwacja, która jest krajem lepiej rozwiniętym pod względem społeczno-ekonomicznym niż niektóre z obecnych państw członkowskich stanowiłaby stosunkowo najmniejsze obciążenie finansowe dla budżetu Unii, z uwagi na swój rozmiar, liczbę ludność i poziom rozwoju gospodarczego tego kraju oraz nie doprowadziłaby do powstania efektu statystycznego na obszarach kwalifikujących się do wsparcia na szczeblu regionalnym i krajowym, nawet w obecnym okresie finansowania;
- P. mając na uwadze, że według obowiązujących zasad i warunków polityka spójności UE uzyskałaby w wyniku przystąpienia Turcji całkowicie nowy wymiar, ponieważ nie była dotąd nigdy stosowana dla kraju o podobnej wielkości, o tak niskim poziomie rozwoju gospodarczego i tak ogromnych dysproporcjach na poziomie regionalnym;
- Q. mając na uwadze, że według wniosków prezydencji ze spotkania Rady Europejskiej w czerwcu 2006 r. Unia Europejska, przyjmując nowe państwa członkowskie, powinna być w stanie „utrzymać dynamikę integracji europejskiej” oraz „powinna podejmować wszelkie starania w celu wzmocnienia spójności i skuteczności Unii”,
- R. mając na uwadze, że Komisja w swoim komunikacie z dnia 8 listopada 2006 r. domaga się wprowadzenia obowiązku przeprowadzania wcześniejszych dokładnych analiz wpływu dalszych rozszerzeń na budżet UE, uwzględniającej przyszły rozwój odnośnych strategii politycznych w takich dziedzinach, jak rolnictwo i polityka spójności,
- S. mając na uwadze, że polityka regionalna, jako jedna z największych pozycji w budżecie UE, będzie poddana szczególnie intensywnej dyskusji także pod kątem kryteriów skuteczności w ramach przeglądu ram finansowych UE, przewidzianego na przełom roku 2008 i 2009,
- T. mając na uwadze, że w nieustannie rozszerzającej się Unii bardziej niż kiedykolwiek potrzebne są skuteczne wspólnotowe strategie polityczne, jako że skuteczność polityki spójności oraz jej udowodniona wartość dodana są w dużej mierze uzależnione od dostępnych zasobów finansowych, dlatego też należy poświęcić szczególną uwagę kwestii rewizji systemu środków własnych Wspólnoty,
1. uważa, że zdolność integracyjna Unii Europejskiej oznacza przede wszystkim, że UE musi być w stanie realizować cel spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej w ramach danej sytuacji budżetowej; dlatego uważa, że w momencie przystępowania poszczególnych państw kandydujących konieczne jest podjęcie decyzji, czy UE jest zdolna do integracji tego państwa;
2. uważa, że przeprowadzenie reformy instytucjonalnej, finansowej i politycznej jest również konieczne w kontekście przeglądu ram finansowych UE; jest w związku z tym przekonany, że należy porównać wpływ różnych głównych instrumentów finansowych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Socjalnego, Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Rolnego Rozwoju Obszarów Wiejskich) na rozwój UE złożonej z 27 państw, aby umożliwić podjęcie właściwych decyzji budżetowych;

Wtorek, 24 kwietnia 2007 r.

3. uważa, że kolejne rozszerzenia nie mogą prowadzić do sytuacji, w której z powodu efektu statystycznego coraz więcej regionów Unii Europejskiej będzie uznawanych za niekwalifikujące się do wsparcia w ramach polityki spójności UE w ramach obecnego Celu 1, choć ich sytuacja gospodarcza w rzeczywistości nie uległa poprawie;
4. podkreśla, że prowadzenie polityki spójności w sposób uczciwy i skuteczny jest niemożliwe bez podwyższenia wydatków UE do 1,18 % dochodu narodowego brutto UE, co stwierdził Parlament w rezolucji z 8 czerwca 2005 r. w sprawie wyzwań politycznych i środków budżetowych w rozszerzonej Unii w latach 2007-2013 ⁽¹⁾,
5. ubolewa w związku z tym, że Komisja w komunikacie dotyczącym strategii rozszerzenia z dnia 8 listopada 2006 r. nie przedstawia dogłębnej analizy skutków finansowych kolejnych rozszerzeń;
6. wzywa Komisję do przedstawienia szczegółowej analizy umożliwiającej przeprowadzenie właściwej prognozy pełnego wpływu przystąpienia Rumunii i Bułgarii na politykę strukturalną,
7. zwraca się do Komisji, aby podczas dalszego procesu rozszerzenia regularnie i dla każdego kraju z osobna obliczano wysokość wydatków, które mogą powstać dla Unii Europejskiej w zakresie polityki regionalnej przy zastosowaniu zmienionych i rozszerzonych kryteriów, a także związane z tym skutki dla obecnej kwalifikowalności regionów; w tym celu można wykorzystać bazy danych i narzędzia analityczne Europejskiej Sieci Monitorowania Planowania Przestrzennego (ESPON); należy przy tym zwrócić uwagę na lepszą integrację różnych instrumentów finansowych Unii Europejskiej;
8. jest zdania, że konieczne są regularne analizy oparte na doświadczeniu zdobytym podczas poprzednich rozszerzeń uwzględniające rozwój społeczno-ekonomiczny, jaki dokona się w trakcie obecnego procesu programowania w celu opracowania scenariuszy przyszłego finansowania polityki spójności UE;
9. podkreśla wagę bardzo ścisłego podejścia pod względem ilościowej i jakościowej oceny wykorzystania funduszy strukturalnych, które wiąże się z dobrym zarządzaniem i właściwą kontrolą w celu optymalizacji stosunku kosztów do korzyści wydatków Unii w zakresie spójności będącej w interesie obywateli Unii Europejskiej;
10. wzywa Komisję, by w przyszłym, czwartym sprawozdaniu dotyczącym spójności poświęciła jeden z rozdziałów ocenie trwałości obecnej polityki spójności oraz środkom, które w przyszłości mogłyby w stosownych przypadkach mieć wpływ na politykę spójności;
11. uważa, że przy obecnym stanie systemu środków własnych Unii, trudno byłoby sfinansować ewentualne przyszłe rozszerzenia bez szkody dla skuteczności obecnych działań z zakresu polityki spójności;
12. wzywa Komisję do przedstawienia w komunikacie propozycji modelu stopniowego z zakresu polityki spójności, który pozwoli na dalsze zróżnicowanie między pomocą przedakcesyjną a członkostwem w unijnej polityce spójności i umożliwi potencjalnym krajom ubiegającym się o przyjęcie, zależnie od postępu politycznego, otrzymywanie skutecznego wsparcia dla rozwoju regionalnego przed ewentualnym przystąpieniem do Unii Europejskiej;
13. domaga się zwłaszcza w przypadku Turcji koncepcji stopniowej, która będzie w większym stopniu skupiała się na wsparciu w określonych dziedzinach (grupy branż, struktury administracji, zagadnienia równouprawnienia) i regionach w celu uniknięcia nieprzemyślnych automatyzmów finansowych, związanych z akcesją, oraz w celu osiągnięcia wyznaczonych skutków spójności i wzrostu;
14. domaga się, aby poczynszy od 2010 r. do oceny i reformy pomocy przedakcesyjnej stosowana była procedura współdecyzji;
15. zwraca się do Komisji o bardziej szczegółowe zdefiniowanie „wzmocnionej polityki sąsiedztwa” i zwrócenie większej uwagi na instrumenty pomocy strukturalnej w tym kontekście;
16. mając na uwadze skuteczność polityki spójności uważa za nieodzowne wzmocnienie w przyszłości odpowiedzialności własnej państw członkowskich;

⁽¹⁾ Dz.U. C 124 E z 25.5.2006, str. 373.

Wtorek, 24 kwietnia 2007 r.

17. w ramach rozważań nad przyszłym kształtem polityki spójności proponuje, aby Unia Europejska w większym stopniu korzystała z działania dźwigni finansowania pożyczkowego, szczególnie wobec państw i regionów, które przez wiele lat korzystały już z funduszy europejskich, w celu poprawy skuteczności wsparcia wspólnotowego, aczkolwiek nie zastępując go;
18. uważa, że w związku z tym dla najbardziej zapóźnionych regionów UE powinny obowiązywać korzystniejsze warunki finansowania kredytów i dotacji;
19. wzywa Komisję do opracowania propozycji przyszłej polityki spójności w większym stopniu dostosowanej do rzeczywistych potrzeb regionów, ponieważ oczywiste jest, że regiony, które przez 10, 20, 30 lub więcej lat otrzymywały środki z funduszy europejskich, osiągnęły inny poziom rozwoju niż regiony, które nie są jeszcze beneficjentami tych środków; jedną z odpowiedzi na przyszłe wyzwania dla europejskiej polityki spójności może być większe zróżnicowanie;
20. wyraża zaniepokojenie faktem, iż w niektórych regionach pomoc Unii Europejskiej jest źle adresowana, co owocuje brakiem poprawy sytuacji tych regionów mimo wieloletniego finansowania, a to w efekcie prowadzi do marnotrawienia środków Wspólnoty;
21. wzywa do stosowania w większym zakresie prywatnych środków jako uzupełnienia finansowania pomocy strukturalnej oraz do wprowadzenia znacznych ułatwień dla prywatnego współfinansowania projektów i programów funduszy strukturalnych zgodnie z najlepszymi wzorcami;
22. domaga się nadania przyszłej polityce strukturalnej kształtu, który pozwoli na uniknięcie marnotrawienia środków i relokacji przedsiębiorstw; wyraża także przekonanie, że Komisja powinna dokonać krytycznej oceny efektywności subwencji udzielanych przedsiębiorstwom w ramach polityki spójności, jako czynnika wpływającego na decyzje firm dotyczące lokalizacji, uwzględniając przy tym wielkość przedsiębiorstw;
23. stwierdza, że sukces polityki spójności należy oceniać w powiązaniu z krajową polityką gospodarczą i że to przede wszystkim realizacja krajowych planów działania (KPD) w ramach strategii lizbońskiej ma wpływ na sukces polityki spójności;
24. wzywa Komisję do zapewnienia, iż w ramach przyszłych programów z zakresu konkurencyjności regionalnej i współpracy terytorialnej finansowanie koncentrowało się będzie w większym stopniu na europeizacji regionalnych gospodarek oraz na infrastrukturze o znaczeniu europejskim;
25. domaga się, aby fundusze strukturalne w przyszłości silniej amortyzowały skutki przemian demograficznych i odpowiedniej migracji regionalnej;
26. wyraża przekonanie, że w przyszłości Europejski Fundusz Społeczny powinien w jeszcze większym stopniu stanowić poziomy instrument służący między innymi wspieraniu regionów w radzeniu sobie ze społecznymi wyzwaniami globalizacji i skutkami zmian demograficznych;
27. podkreśla, że kontrola rezultatów polityki spójności jest możliwa jedynie, jeżeli przydzielanie środków z funduszy strukturalnych będzie odbywało się w sposób przejrzysty i domaga się w związku z tym przyjęcia przez Unię Europejską bardzo surowych kryteriów w odniesieniu do przejrzystości przydzielania środków pomocowych;
28. domaga się surowszych sankcji w przypadku udowodnionego nadużycia w zakresie środków pomocowych oraz skuteczniejszych procedur żądania zwrotu pieniędzy;
29. zwraca uwagę, że skuteczne zwalczanie korupcji oraz stworzenie struktur administracyjnych, które umożliwią efektywną i przejrzystą realizację programów w ramach funduszy strukturalnych, stanowi decydujący warunek wstępny przyznania unijnej pomocy strukturalnej; domaga się konsekwentnego i ścisłego stosowania instrumentów kontroli,
30. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wykorzystania niniejszego sprawozdania jako przyczynku do przygotowania śródkresowej oceny obowiązujących ram finansowych UE przewidzianych na lata 2008-2009;
31. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz Komitetowi Regionów.